

Notes del debat sobre *Mouthpiece*

En el fòrum posterior a la pel·lícula, vam tenir entre nosaltres a la Jordina Ros, *performer*, directora teatral i realitzadora cinematogràfica. La nostra convidada va introduir i motivar les diferents intervencions. Alguns del temes tractats van ser els següents:

Una directora que fa visible l'invisible

En les paraules d'introducció, la Jordina ens va parlar de com la directora Patricia Rozema treballa les emocions en les seves obres, perquè vol fer visible el que tenen d'invisible les persones. A *Mouthpiece*, juga amb la dualitat del personatge de Cassandra. És el recurs narratiu per comunicar els conflictes interns que tenim. Una lluita interna molt ben expressada en forma de baralla de les dues actrius en diferents seqüències.

Les emocions apareixen desordenades, i el cinema sovint vol ordenar-les, però la directora ha volgut reflectir el caos amb què apareixen. El guió manté un fil argumental que ens manté expectants, que ens enganxa. Intuïm que en el desenllaç hi haurà el discurs del funeral, però no sabem com es desenvoluparà. Un altre recurs narratiu és la reunió familiar de Nadal; sabem des del començament que alguna cosa va passar (ningú no vol que digui les paraules a la cerimònia), però fins la darrera seqüència del funeral no ens surt un *flashback* amb l'explosió verbal de la Cassandra en l'entorn tradicional en contra de la vida que ha portat la mare.

La pel·lícula està construïda amb nombrosos *flashbacks* continus i curts. La pel·lícula és molt intensa, explica tota una vida en una hora i mitja: pensaments, sensacions, vivències... Els salts en el temps estan intercalats d'una manera sensible, agradable i fa entenedora la història. No despisten en cap moment, estan molt ben construïts amb una llum diferent, més càlida, i ajuden a comprendre el personatge.

La dualitat de la protagonista

Es va parlar de com, al començament de la pel·lícula, costa una mica captar que es tracta d'un sol personatge. Molts dels assistents se'n van adonar en el moment que apareix el germà, perquè s'adreça sempre a una de les actrius. Altres ja van entrar en el joc més al principi, quan l'Amy obre la nevera i la Norah és qui la tanca després.

Del teatre al cinema

Mouthpiece està basada en una obra teatral. Les protagonistes són actrius de teatre i es nota en la seva forma d'actuar. La seva formació és amb l'anomenat "teatre físic". No és un teatre gestual, sinó que es treballa l'expressió amb el cos i la dansa, com en la seqüència del funeral quan lluiten entre elles abans de fer el discurs.

Portaven tres anys actuant per diferents països, i això es nota amb la precisió dels gestos sincronitzats que ens indiquen que es tracta del mateix personatge. L'obra era minimalista; a l'escenari només hi havia les dues actrius i una banyera. Elles dues soles feien tots els personatges (mare, pare, amics i parents). La pel·lícula els va permetre incorporar tota la resta d'actors.

La directora, Patricia Rozema, i les dues actrius van escriure el guió de la pel·lícula; elles aporten el seu treball actoral i la directora el tradueix en llenguatge cinematogràfic.

Una obra femenina o feminista?

Una de les preguntes llençades al debat per la Jordina Ros va ser si la pel·lícula es pot considerar femenina o feminista. Es va parlar que era femenina per la sensibilitat i les emocions que transmet, i també feminista pel personatge de la mare que no ha pogut realitzar-se com escriptora. Es destaca la seqüència del museu on la mare li diu a la filla que no cal que pensi el mateix que ella, que pot tenir la seva opinió; la mare avisa a la filla que no li passi el mateix. També, en un altre moment, la mare li diu a Cassandra que sempre ha de "seguir la seva veu". Cassandra no vol seguir el mateix camí que la mare, però no hi ha malícia entre les dues, sinó amor.

En l'etapa de realització de l'obra de teatre, les creadores no pretenien fer una peça feminista; a mesura que avançaven en l'escriptura i després en la realització van experimentar "un despertar feminista".

Un altre dels temes que surt en el debat és el de l'acceptació de les persones. La filla, després de tots els conflictes interns, de l'enfrontament a la vida que ha portat la mare, de les idees que li ha volgut transmetre, acaba per acceptar-la en el seu procés de dol i al final es queda amb els records més bonics i positius. Segons la Jordina, "un dels moments bonics i emocionants és el discurs final, amb tot el que diu sobre la mare, els seus records, carícies, olors... aquells petits moments que són els que t'emportes".

Una intervenció destaca l'escena de sexe que expressa la contradicció de Cassandra, que buscava la tendresa i es fa un paral·lelisme amb la tendresa de la mare quan la cuidava de petita.

Quin és el significat del títol de la pel·lícula? Per què la protagonista té el nom de Cassandra?

S'acaba el debat amb la pregunta sobre el significat de "Mouthpiece" (nom compost de les paraules "boca" i "peça"). Segons una interpretació, el títol podria referir-se a una mostra (una peça) de la veu de la dona.

Cassandra és el nom d'un personatge mitològic que tenia el do de preveure el futur, però a la vegada això implicava que ningú la creia, era silenciada i això li produïa dolor i frustració. Filla del rei de Troia, va preveure la guerra amb els grecs, es va oposar a la introducció del cavall de fusta dins de les muralles, sense que ningú la tingués en compte. En psicologia, el mite de Cassandra s'aplica per alguns professionals a les persones que experimenten angoixa quan senten que les seves percepcions i els seus conflictes o problemes no són creguts pels altres.

En la literatura feminista contemporània, el mite de Cassandra fa referència al fet que la personalitat de les dones està dividida perquè la part femenina original de la personalitat es troba silenciada per la societat patriarcal dominant.

Cambrils, 11 de març 2021